

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Sosyal Politikalar Bağlamında Yoksulluk Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Poverty Research in the Context of Social Policies

Mustafa Kulluk¹ Nurbanu Uzunoğlu Anar² Abdulkadir Develi³

Öz

Sosyal politikalar ve yoksulluk alanındaki akademik araştırmaların bibliyometrik analizini sunmayı ve literatürdeki eğilimleri, etkili yazarları, önemli araştırma konularını ve zaman içindeki gelişimleri sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlayan bu makalede; yoksulluk konusundaki araştırmalarda bibliyometri yönteminin sağladığı değerli görüşler ve gelecekteki çalışmalar ile politika oluşturma süreçlerine yönelik ipuçları tartışılmıştır. Bibliyometrik çalışma, makalenin odak noktalarını ve önemli vurgularını okuyucuya sunarak çalışmanın içeriği hakkında genel bir fikir vermesi bakımından kıymetli bir yöntem sunmaktadır. Çalışmanın amacı “sosyal politika” ve “yoksulluk” ile ilişkili alanyazında mevcut olan ana temaları belirlemek ve “sosyal politika” alanında “yoksulluk” kavrama yönelik gelecek araştırma yönelimlerine katkı sağlayacak bir zemin hazırlamaktır. Bu amaç doğrultusunda Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanında yer alan 399 adet araştırma makalesi kapsama dahil edilmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi ile yapılan çalışma için R yazılımları kullanılmıştır. Çalışma kapsamında “sosyal politika” alanında “yoksulluk” konulu makalelerin güncel olarak ele alındığı 2018 yılından 2022 yılı sonuna kadar WoS tabanında taranan 5 yıllık İngilizce dilindeki verilerin kıyaslamalı bulgularına yer verilmiştir. Yapılan analizde en çok atıf alan araştırma makalesinin AB sosyal politikasında yeni yönetim düzenlemeleri ve politika yönelimleri ile ilgili olduğu saptanmıştır. Sosyal politika ve yoksulluk konusunu birlikte en çok ele alan derginin Wiley yayıncılık tarafından çıkartılan “Social Policy & Administration” olduğu görülmektedir. Yapılan çalışma sonucunda sosyal politika ve yoksulluk ilişkili üretilen bilimsel yayınların çeşitlilik ve etkileşim açısından giderek artış gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal politika, bibliyometrik analiz, yoksulluk

Abstract

In this article, which aims to present a bibliometric analysis of academic research in the field of social policies and poverty and to systematically evaluate trends in the literature, influential authors, important research topics and developments over time; Valuable insights provided by the bibliometric method in research on poverty and clues for future studies and policy-making processes are discussed. A bibliometric study offers a valuable method in giving a general idea about the content of the study by

¹ Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, mustafakulluk@gmail.com, Ankara / Türkiye, <https://orcid.org/0009-0008-3652-7265>

² Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, nurbanu.uzunoglu@gmail.com, Ankara / Türkiye, <https://orcid.org/0009-0008-7313-1497>

³ Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, adeveli@ybu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7800-0225>

Bu Yayına Atıfta Bulunmak İçin/Cite as:

Kulluk, M., Uzunoğlu Anar, N., Develi, A. (2023). Sosyal Politikalar Bağlamında Yoksulluk Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 132-151.

presenting the focus points and important highlights of the article to the reader. The aim of the study is to determine the main themes in the literature related to "social policy" and "poverty" and to prepare a basis that will contribute to future research trends on the concept of "poverty" in the field of "social policy". For this purpose, 399 research articles in the Web of Science (WoS) Core Collection database were included. R software was used for the study conducted with the bibliometric analysis method. Within the scope of the study, comparative findings of 5-year English language data scanned on the WoS basis from 2018, where articles on "poverty" in the field of "social policy" are discussed, until the end of 2022 are included. In the analysis, it was determined that the most cited research article was related to new management regulations and policy orientations in EU social policy. It seems that the magazine that most deals with the issues of social policy and poverty together is "Social Policy & Administration" published by Wiley Publishing. As a result of the study, it was revealed that scientific publications related to social policy and poverty are increasing in terms of diversity and interaction.

Keywords: Social policy, bibliometric analysis, poverty

1. Giriş

Sosyal politikalar bağlamında yoksulluk araştırmalarının bibliyometrik analizi, bu alandaki bilimsel yayınların eğilimlerinin, kalıplarının ve etkisinin kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını sağlar. Bu analiz, yayın türleri, araştırma konuları, coğrafi konumlar ve araştırma ölçekleri dahil olmak üzere araştırma çıktılarının niceliksel değerlendirmesini içerir. Aynı zamanda yoksulluk araştırmalarında kullanılan model ve analizlerin özelliklerini ve kapsamını da kapsamakta, zamansal ve mekansal aralığa, ele alınan sektörlere ve yoksulluk göstergelerine ışık tutmaktadır. Analiz, yoksulluk araştırmalarına katkıda bulunan kilit kişileri, etkili yayınları ve ortaya çıkan temaları belirlemeyi ve böylece politika yapıcılarını, araştırmacıları ve uygulayıcıları bu kritik alandaki bilgi durumu hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma bibliyometrik analizin yoksulluğu ele almak ve kapsayıcı ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmeyi amaçlayan kanıta dayalı sosyal politikaların şekillendirilmesine nasıl katkıda bulunabileceğini anlamak için bir çerçeve sunmaktadır.

Çalışmanın amacı, sosyal politika perspektifinden yoksullukla ilgili ana konuları belirleyerek, bu alandaki gelecekteki araştırmalara katkı sağlayacak bir temel oluşturmaktır. Bu kapsamda, "yoksulluk" konusundaki literatürün bibliyometrik analizi yapılmaktadır. Literatürün dikkatlice incelenmesi, belirli bir alandaki çalışmaların kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini kolaylaştırarak diğer araştırmacılara rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Pritchard (1969) tarafından istatistiksel bibliyografiye alternatif olarak ortaya atılan bibliyometrik analiz, bilimsel çalışmaların kapsamlı bir şekilde ölçülmesine dayalı olarak şeffaf, sistemli ve tekrarlanabilir bir araştırma yöntemi sunar (Aria & Cuccurullo, 2017). Bu yöntem, farklı zaman dilimleri ve türlerdeki birçok bilimsel yayının, belirlenen parametreler doğrultusunda sayısal olarak değerlendirilmesine olanak tanır (Osareh, 1996).

2. Sosyal Politika ve Yoksulluk

Sosyal politika, sosyal olarak nitelendirilebilecek politikaları esas alan bilim dalıdır. Devletin toplumsal alanda almış olduğu kararlar ve bu kararlar çerçevesinde hayata geçirdiği

uygulamalar sosyal politikanın konusunu oluşturmaktadır. Sosyal politika bir bilim dalı olmakla beraber, çok geniş bir alana sahip, toplumla ilgili kamusal politikaların tamamını konu alan bir alandır (Altan, 2009). Bir taraftan politika uygulayıcılarının hayata geçirdiği politikaları diğer taraftan da bu politikaların akademik olarak incelenmesini esas alan bir bilim dalıdır (Alcock, 2008). Sosyal politika, sosyal bilimlerde yer alan diğer bölümlerle yakın ilişki içerisinde bulunmasının yanı sıra diğer sosyal bilim dallarının kullandığı metotlardan ve geliştirdikleri alanlardan istifade eden disiplinler arası bir alandır (Alcock, 2008). Bu çerçevede sosyal politika ile diğer sosyal bilim dallarının sınırları net olarak çizilemeyecektir. Örnek verecek olursak ekonomi biliminin konusunu ekonomik faaliyetler oluştururken, bu ekonomik faaliyetlerin neticesinde ortaya çıkan sosyal olaylar ve toplumsal alana etkileri sosyal politikanın konusunu oluşturmaktadır (Talas, 1997). Sosyal politika bilim dalının konuları gelişim ve değişim içerisindedir (İzveren, 1968). Sosyal politika dar ve geniş olarak iki farklı anlamda tanımlanmaktadır. Dar anlamda sosyal politika, işçi sınıfına ve işçi sınıfının çalışma hayatında karşılaşılan sorunlara ilişkin sınırlı amaçlı ve dar kapsamlı politika olarak tanımlanmaktadır. Bu açıdan sosyal politika, sanayi toplumlarına mahsus olarak ortaya çıkan ve emek-sermaye arasındaki çatışmaların azaltılmasını hedeflemektedir (Koray, 2005). Geniş anlamda sosyal politika ise “topluma bir bütün olarak bakan, toplum içinde bütün sınıfları ilgilendiren çok çeşitli konuları sınıf farkı gözetmeksizin ele alan bir disiplin” olarak tanımlanmaktadır (Talas, 1997). Sosyal Politika, “toplumun bağımlı çalışan, ekonomik yönden güçsüz ve özel olarak bakım, gözetim, yardım, desteklenme gereksinimi duyan kesimlerinin ve gruplarının karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekler risklere, olumsuzluklara karşı, en geniş biçimde korunmalarına yönelik kamusal politikaları konu alan bir sosyal bilim dalı” şeklinde ifade edilmektedir (Altan, 2009). Bu ifade sosyal politikanın çalışma koşulları ve ilişkilerini içeren dar anlamdaki tanımını kapsamamasının yanı sıra, dezavantajlı grupların karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri tüm risklerden korunmalarını öngören geniş anlamı da ifade etmektedir. Bu tanım içerisinde yer verilen gruplar, aynı zamanda sosyal politikalarla hangi gerekçelerle kimlerin risklere karşı korunacağını cevabını içermektedir (Altan, 2009).

Yoksulluk ifadesinin de tüm sosyal kavramlarda olduğu gibi genel bir tanımı yoktur. Sosyal kavramlar, kültürel, coğrafi, ekonomik ve toplumsal farklılıklar çerçevesinde değişiklik göstermektedir. Temel anlamıyla yoksulluk, ihtiyaçlarını karşılayacak temel maddi imkânlardan ‘yoksun olmayı, ‘yokluk’ durumunu ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle ve genel anlamıyla yoksulluk; yaşam düzeyini sürdürmek için asgari düzeyde gerekli olan mal ve hizmetlerden, gelir yetersizliğinden kaynaklı olarak yararlanamama ve bu durumdan doğan sosyal mahrumiyeti geliştirme duygusu olarak tanımlanmaktadır (Topgül, 2013). Ayrıca yoksulluk, “toplum kazançların biyolojik varlığın devamı için gerekli olan yiyecek, giyim vb. asgari düzeydeki fiziki ihtiyaçları karşılamaya yetmemesi” olarak da ifade edilmektedir (Field, 1983). Macid Rahnama yoksulluğu “Yoksulluk, dönemlere ve toplumlara göre değişen araçların, gücün ve toplumsal önemin yokluğuyla nitelenen, başa gelmiş ya da gönüllü, sürekli ya da geçici olan bir zayıflık, bağımlılık ve küçük düşme durumudur: para, güç, etki, bilim, teknik nitelik, doğuştan gelen onur, fiziksel güç, entelektüel yetenek, bireysel özgürlük ve saygınlık yokluğudur.” şeklinde

tanımlamıştır (Rahnema, 2009). Yoksul ise, “somut ve ölçülebilir eksiklik ve yoksunluklar nedeniyle, yaşaması için gereken mal ve hizmetlere sahip olamayan kişidir” (Rahnema, 2009). Bir başka ifadeyle yoksul, yoksulluk yaşayanlardan oluşan sınıftır. Yoksulluğu yeni, geleneksel, çalışan ve kadın yoksul kategorilerinde tasnif edebiliriz (Öztürk ve Çetin, 2009). İlk olarak köleci toplumlarda karşılaşılan yoksulluğu meydana getiren etkenler bugün karşımıza gelir dağılımında adaletsizlik, doğal afetler, göç, ekonomide yaşanan olumsuzluklar, istihdamda kayıtdışılık, sosyal güvencesizlik, işsizlik, yüksek enflasyon, vergi adaletsizliği ve rant ekonomisi şeklinde çıkmaktadır (Öztürk ve Çetin, 2009). Geçmişten bugüne yoksulluğa yol açan etkenler, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmeyle birlikte yoksulluğu bir çıkmaz içerisine sürüklemiştir. Artan yoksulluğa yönelik yapılan çalışmalar sonucunda neoliberal. Sınıfsal-yapısal, kültürel ve muhafazakâr yoksulluk yaklaşımları ifade edilmiştir. Ayrıca yoksullukta psikolojik, antropolojik, kent bilimsel ve sosyolojik emareler izlenmektedir (Önder ve Şenses, 2006)

Çok boyutlu yoksulluk yapısı yoksulluğun türlerine göre farklı tanımlamalar yapılmasına yol açmıştır 1901'de yayınlanan "Yoksulluk: Şehir Hayatı Üzerine Bir Araştırma" başlıklı kitabında Rowntree, İngiltere'nin York şehrinde yoksulluğun ayrıntılı bir analizini yaparak yoksulların yaşam koşullarına ışık tutmakta ve yoksulluğu kırsal yoksulluk ve kentsel yoksulluk şeklinde sınıflandırmaktadır (Rowntree, 1901) Başka bir tasnifte gelir transferi öncesi ve gelir transferi sonrası olmak üzere hükümet tarafından yapılan gelir transferine yöneliktir. Devlettten bir yardım almaksızın gelir düzeyleri yoksulluk sınırına ulaşmayan aileler için gelir transferi öncesi yoksulluk tanımı yapılırken, devletten veya başka kuruluşlardan yardım alanlara yönelik yoksulluk düzeylerini belirlemek için yapılan tanım gelir transferi sonrası yoksulluğu ifade etmektedir (Hurst, 1998). Yine literatürde insani yoksulluk ve gelir yoksulluğu olarak ifade edilen bir başka sınıflandırma bulunmaktadır. Gelir yoksulluğunun alt başlıklarını ise göreceli yoksulluk ve mutlak yoksulluk oluşturmaktadır (Köse, 2009). Mutlak yoksulluk gelir seviyesinin düşüklüğünden dolayı karşılaşılan yoksulluğu ifade ederken, göreceli yoksulluk yaşanan yerde bulunan diğer insanlarla kıyaslandığında hangi boyutta yoksulluğun yaşandığını ifade etmektedir. Mutlak yoksulluğun sınırı bireyin gıda, sağlık ve barınma gibi temel ihtiyaçlarının karşılanabilme düzeyidir (Hurst, 1998; McAnahan ve Kelly, 1999). Başka bir sınıflandırmada ise yoksulluk kısa dönem yoksulluk ve sürekli yoksulluk olarak tasnif edilmiştir. Boşanma, işsizlik unsurlar kısa dönem yoksulluğu, eğitim seviyesinin düşüklüğü ve kaynaklara ulaşamama gibi yapısal unsurlar sürekli yoksulluğu ifade etmektedir (Şenses, 2003).

Sosyolog Gordon Marshall yoksulluğu ‘genellikle maddi kaynaklardan, bazen de kültürel kaynaklardan yoksun kalma’ şeklinde ifade etmektedir (Marshall, 2005) Temel olarak yoksulluk yaklaşımları; yoksulluğun ölçümü, tanımı ve yoksullukla mücadele yollarını ele alması yönüyle dörde ayrılabilir (Özdemir ve İslamoğlu, 2009; Şener, 2009):

a. Parasalcı Yaklaşım: Fayda teorisi temelinde parasalcı yaklaşımda kişisel refahın ölçüsü mal veya hizmetin tüketiminden elde edilen fayda veya tatmindir. Bu yaklaşıma göre daha çok paraya sahip olanların daha fazla refaha sahip oldukları kabul edilir ve yoksul olarak nitelendirilmezler.

b. Kapasite (Yapabilirlik) Yaklaşımı: Kapasite yaklaşımını Amartya Sen geliştirmiştir. Bu yaklaşım yoksulluğu çok boyutlu olarak değerlendirir. Sen refahı toplumda hayatı devam ettirebilmek için gereken fonksiyonları yerine getirebilecek kapasiteye sahip olmak olarak tanımlar. Temel kapasitesini kaybeden birey yoksuldur. Bu yaklaşımda yoksullukla; gelir düşüklüğü, sağlık durumunun bozuk olması, güvenlik zaafiyeti, eğitimsizlik, güçsüzlük, özgüven eksikliği ve ifade özgürlüğünün kısıtlanması vb. yoksunluklar olarak karşılarız.

c. Sosyal Dışlanma Yaklaşımı: Yoksulluğu çok boyutlu, çok katmanlı ve dinamik bir yapı olarak ele alan sosyal dışlanma yaklaşımında yoksulluk, ırk, etnik köken, din, cinsiyet, işsizlik ve engel durumuyla ilişkilidir. Sosyal grupların topluma katılım hususundaki yetersizlikleri yoksulluk için sebep olmakla beraber ve aynı zamanda sonuçtur. Bu durumda yoksulluk sadece gelirle ilgili değil başka etkenlerle de ilgilidir.

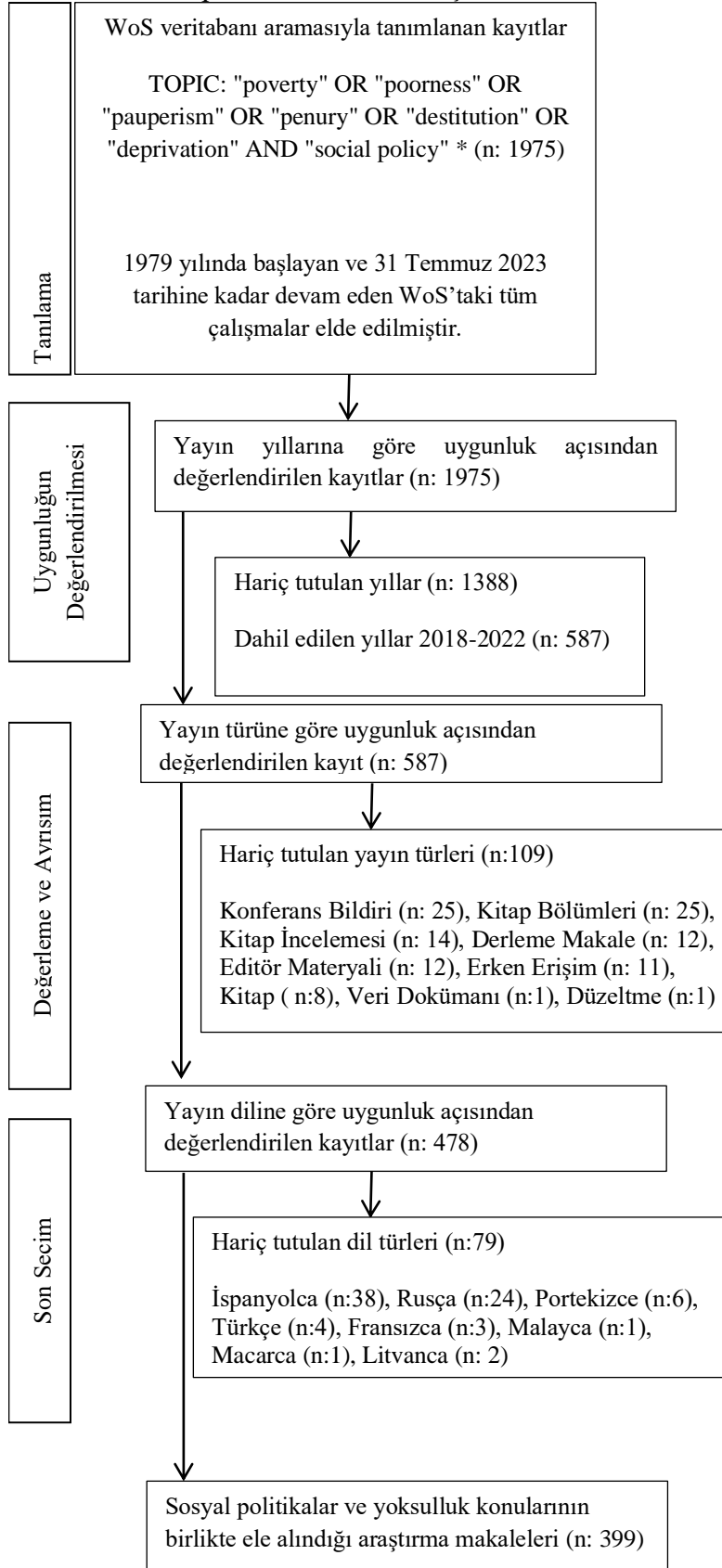
d. Katılımcı Yaklaşım: Sosyal, ekonomik, politik, kültürel ve sosyal güvenlik konularıyla ilgilenen katılımcı yaklaşım, kapasite yaklaşımıyla aynı doğrultuda yoksulların refahının artmasının yolunun insanları güçlendirmekten geçtiğini ifade eder. Yoksullukla başa çıkmak için alınacak kararların yoksulların sürece dâhil edilip, onların görüşleri doğrultusunda yoksulluğun tanımlanması ve tedbir alınmasını savunan bir yaklaşımdır.

Bu yaklaşımlara ek olarak İnsan Hakları Temelli Yaklaşım; yoksulluğun çok boyutlu doğasını vurgulayarak, birbiriyle bağlantılı yoksunluklar ağını ve buna bağlı damgalamayı, ayrımcılığı, güvensizliği ve sosyal dışlamayı vurgular. Yoksulluk içinde yaşayanların yaşadığı marjinalleşme ve sosyal dışlanmanın yanı sıra, yiyecek, giyecek ve barınmaya erişim de dahil olmak üzere yetersiz yaşam standartlarının eşitsizliğine vurgu yapar (Sano, 2020).

3. Materyal ve Metod

Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanından 31 Temmuz 2023 tarihine kadar elde edilen veriler sayesinde Tablo 1.'de yer alan şekilde taramalar yapılmış ve ilk adımda 1975 yayına erişilmiştir. WoS, araştırmacılar arasında yaygın olarak kullanılan veri tabanlarından birisidir. Koleksiyonda çok sayıda derginin bulunması nedeniyle tercih edilmektedir. Kamuya açık bir kaynak olan WoS'tan elde edilen veriler nedeniyle bu araştırma için ayrıca etik kurul iznine gerek bulunmamaktadır. Yayın yılı, yayın türü, yayın dili nedeniyle elenen makalelere ilişkin veriler ve filtrelemeler ayrıca Tablo 1.'de gösterilmiştir. Çalışmalar; tanımlama, uygunluğun değerlendirilmesi, değerlendirme ve ayrışım, son seçim adımları doğrultusunda filtrelenerek toplam 399 araştırma makalesine ulaşılmıştır. Veriler WoS üzerinden öncelikle "plain.txt" dosyası olarak indirilmiştir. Daha sonra ise R programı sayesinde bibliyometrik yöntemlerle analiz edilmiştir.

Tablo 1. Veri toplama ve filtreleme aşamaları

Elde edilen 399 araştırma makalesinin detaylı bilgileri Tablo 2’de gösterilmiştir. Hazırlanan bibliyometrik çalışmada 2018-2022 yıllarına ait 247 farklı yayın kaynağı üzerinden yayınlanan araştırma makaleleri toplamda 950 yazar tarafından kaleme alınmıştır. Yazar başına düşen araştırma makalesi sayısı 0.42, yayın başına düşen ortak yazar sayısı ise 2.58’dir (Tablo 2).

Tablo 2. Verilere ilişkin temel bilgiler

Tanım	Sonuç
Zaman Aralığı	2018:2022
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar Vb.)	247
Yayın Sayısı	399
Yayınlanmasından Bu Yana Ortalama Yıllık Atıf	2.87
Belge Başına Ortalama Atıf	6.51
Doküman Başına Yıllık Ortalama Atıf	1.68
Referanslar	21678
Araştırma Makalesi	399
Keywords Plus	854
Yazarların Anahtar Kelimeleri	1209
Tek Yazarlı Belgelerin Yazar Sayısı	114
Çok Yazarlı Belgelerin Yazar Sayısı	836
Yazar Başına Dokümanlar	0.42
Belge Başına Yazarlar	2.38
Belge Başına Ortak Yazarlar	2.58
İşbirliği Endeksi	2.99

2018 ila 2022 yıllarını kapsayan ve incelenen dönem olan son 5 yıldaki araştırma makaleleri genel anlamda artış göstermiştir. Yıllık bilimsel üretim oranlarına bakıldığında 2018 yılında 71 olan yayının, 2022 yılında 90’a ulaştığı saptanmıştır (Şekil 1).

Şekil 1. Yıllık bilimsel üretim

Mevcut literatürün kapsamlı bir incelemesinin yapıldığı bu çalışmada sosyal politikalar perspektifinden yoksulluk üzerine odaklanan araştırma makalelerinden elde edilen bulgular ve içgörüler bibliyometrik analiz yoluyla sentezlenmiştir. Yapılan bu çalışma incelenen makalelerdeki ortak temaları, farklı bakış açıları ve ortaya çıkan eğilimleri inceleyerek yoksullukla mücadele bağlamında sosyal politikaların dinamik yaklaşımının tutarlı bir şekilde anlaşılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bölümde Tablo 3’te bahsedilen makalelere ilişkin

içerik değerlendirmeleri yapılmıştır. Etkili sosyal müdahalelere ilişkin söylemler bağlamında ve birbiriyle bağlantılı ekonomi politiğe içkin bakış açılarını ve incelemeleri yansıtan makalelerin, özellikle alanyazına katkıları açıklanarak her bir makalenin kilit noktaları da ayrıca ele alınmıştır.

Tablo 3. Dünya çapında en çok alıntı yapılan yayınlar

Publication and DOI	DOI	Total Citations	TC per Year	Normalized TC
The European Semester and EU Social Policy (Copeland&Daly, 2018)	10.1111/jcms.12703	55	9.16	6.25
Can Renewable Energy Technology Innovation Alleviate Energy Poverty? Perspective from the Marketization Level (Wang Et Al., 2022)	10.1016/j.techsoc.2022.101933	49	24.50	16.15
The Growth of Food Banks in Britain and What They Mean for Social Policy (Lambie-Mumford, 2019)	10.1177/0261018318765855	47	9.40	5.42
Social Policy or Energy Policy? Time to Reconsider Energy Poverty Policies (Primcs&Slabe-Erker, 2020)	10.1016/j.esd.2020.01.001	45	11.25	5.86
High-Achieving Schools Connote Risks for Adolescents: Problems Documented, Processes Implicated, and Directions for Interventions (Luthar et al., 2020)	10.1037/amp0000556	44	11.00	5.73

İlk olarak literatürde en yüksek atıf alan Copeland ve Daly'nin (2018) makalesini analiz etmek anlamlı olacaktır. Yazarlar, "Avrupa 2020" ve "Avrupa Dönemi (Semester)"nin, AB sosyal politikasında yeni yönetim düzenlemelerini açıklamaya yönelik bu çalışmada, politika yönelimleri ve reel politikalarda büyük bir değişiklik sinyali verildiğini belirtmektedir. 290 Ülke Özel Tavsiyesi ve 29 mülakatın analiz edildiği bu çalışma, iki soruya cevap vermek için yapılmıştır: 1) Şu anda AB tarafından hangi tür sosyal politika ilerletilmektedir? 2) Mevcut koşullar altında AB sosyal politikasını ilerletmek için AB sosyal aktörleri nasıl başarılı olmaktadır? Copeland ve Daly, (2018), Avrupa Dönemi (Semester)'nde AB sosyal politikasındaki ilerlemenin koşullu ve bağımlı olduğunu ve AB sosyal politikası, piyasa gelişimini desteklemeye daha fazla odaklandığını ifade etmektedir. Ancak bu gelişmeler piyasa hatalarını düzeltmeye yönelik değildir. Bu gelişmeleri, bazı sosyal aktörlerin kısıtlı bir bağlamda gösterdiği güçlü etkileri, beklentilerin ılımlılaşmasını ve stratejik uygulamaların benimsenmesini, ve Üye Devletler arasındaki siyasi ayrılıkları birleştirerek açıklamaktadır.

Öte yandan makalenin odak noktası, Avrupa Semesterı ve Avrupa 2020 kapsamında değişen politika yönelimleri ve politikalar altında 2010'dan bu yana AB sosyal politika yapımıdır. Bu gelişmelerin analizi, AB'deki sosyal politika konusundaki fikir birliği hakkında ve mali krize uyum sağlamada sosyal politikanın oynayabileceği potansiyel rol göz önüne alındığında, üye devletlerde daha geniş bir şekilde önemli bilgiler verebilir. Son beş yıl, AB bağlamında özellikle önemli olmuştur. Avrupa Semester'ı, 2011 yılında tanıtılmış olup, Semester'ın ana parçası AB kurumlarının üye devlet düzeyinde sosyal politika gelişmelerini etkilemek için algılanan zayıflık

alanlarında üye devletlere Ülke Özel Önerileri (CSRs) verilmesidir. Ayrıca sosyal politika, özellikle yoksulluk ve sosyal dışlanma, istihdam, emeklilik, sağlık ve sosyal bakım açısından Avrupa 2020'de neler yapıldığına da odaklanılmıştır.

AB sosyal politika sürecini derinlemesine incelemeyi hedefleyen bu çalışmada, iki araştırma sorusuna cevap bulmak için iki analitik açıklama yapılması gerektiği belirtilmektedir. İlk olarak, ilerletilen sosyal politikanın türüne odaklanılmaktadır. Bu, CSRs'nin içeriğini ve yönelimini değerlendirmenin ve dolayısıyla AB düzeyindeki sosyal politikanın yönünü veya doğasını okumanın hemen bir konusu haline gelmektedir. İkinci olarak, AB aktörlerinin Avrupa Dönemi'nin yapısal ve siyasi koşulları içinde nasıl sosyal politika ilerletebileceği analiz edilmektedir. Bu analizde, yapı ve eylem arasındaki ilişkiyi ele alan eleştirel gerçekçilik anlayışından yararlanılmaktadır. Birkaç önemli yazarın izlediği bu perspektif, yapı ve eylem arasındaki ilişkiyi niyetsel eylemci aktörlerin iradi eylemi ile kurumların yapısal bağlamı arasında sürekli bir etkileşim olarak açıklar (Dessler, 1989; Bulmer ve Joseph, 2016; Wendt, 1987).

Ükelere özel incelemeler ve analizler ise, 2011-2015 yılları arasında yayınlanan CSRs'lerin incelenmesine dayanarak yapılmıştır. CSR'lerin sosyal olup olmadığını belirlemek için, Avrupa 2020 sürecine uygun olanlar ve latent tematik analizine dayanarak belirlenen CSR'ler seçilmiştir. Bu analiz sonucunda, CSR'lerin yarısından fazlası dışlanmıştır çünkü bu CSR'ler sosyal politika ile ilgili olmayan konulara odaklanmaktadır. Kalan CSR'ler ise pazar düzeltme ve pazar yapma perspektiflerine uygun olan konuları içermektedir. Bu çalışma, AB politikalarının ne kadar sosyalleştirdiğini test etmek için bir fırsat sunmaktadır. CSR'lerin sınıflandırılması için pazar düzeltme ve pazar yapma arasında bir süreklilik olduğu düşünülmüş ve üç kategori oluşturulmuştur. CSR'ler bu kategorilere göre sınıflandırılmıştır. CSR'lerin içeriğini şekillendiren fikirleri ve politika yönelimini belirlemek için bir latent tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu sınıflandırma, CSR'lerin politika yönelimine ve önerilen çözümlere dayanarak yapılmıştır. Her öneri sadece bir kategoriye ayrılmıştır. Bu niteliksel sınıflandırma eşliği olan bir değerlendirme gerektirdiği için sonuçlar dikkatli bir şekilde yorumlanması gerektiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak makale Avrupa Dönemi altında AB sosyal politikasındaki gelişmelerin tam anlamının, ilerletilen sosyal politika türünü ve yapısal bağlam ile politik etki arasındaki ilişkiyi kapsayan geniş bir analitik bakış açısı gerektirdiğini savunmaktadır. Sosyal CSRs'in içeriği ve yönelimi ile kurumsal gelişmeler ve politik etki ve temel motivasyonlar hakkında yapılan 29 mülakattan elde edilen bilgilere odaklanarak, incelenen kanıtlar, sosyal aktörlerin nispeten olumsuz koşullar altında AB sosyal politikasını ilerletebildiğini göstermektedir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen kazanımlar ise; sosyal politika için daha güçlü bir yönetim sürecinin geliştirilmesi, "pazarı düzeltme" odaklı CSRs'in güçlendirilmesi ve CSRs'de "pazarı düzeltme" ve "pazar oluşturma" odaklarının daha fazla içerilmesi gibi unsurları içermektedir. Son beş yılda AB politikasını "sosyalleştirme" ilerlemesinin koşullu ve bağımlı olduğunu da öne süren bu çalışma, Avrupa Semesterinin önceliğinin, daha güçlü bir sosyal politika sürecine olanak sağlamak olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Sosyal politika açısından dikkate değer iki ana sonuç makalenin önemli bulgularındandır. İlk olarak, piyasa düzeltici bir sosyal politika versiyonu tek başına nadirdir, genellikle piyasa yapma gündemi veya ideolojisi ile birlikte görülür. İkinci olarak, sosyal politika yönelimleri sabit veya tek yönlü değildir - CSR'lerde en yaygın politika yönlendirmesi, piyasa düzeltici ve piyasa yapıcı yönelimlerin bir karışımıdır. Bu durum, AB sosyal politikası etrafında devam eden siyasi mücadeleyi gösterirken, son beş yılın piyasa işleyişini destekleyen, rekabeti teşvik eden ve işgücü piyasasına katılımı ve esnekliği teşvik eden önlemler ve önerilerle domine edildiği anlamına gelir. Bu bulgu, Avrupa Dönemi'nde AB sosyal politikası etrafında yapılan ilerlemenin derecesinin yorumlanmasında dikkatli olunması gerektiğini belirtmektedir.

Tablo 3'te yer verilen sosyal politika ve yoksulluk endeksli diğer bir makale ise yine alan yazında farklı bir temaya odaklanarak önemli sayıda atıf almış, yenilenebilir enerji teknolojilerinin enerji yoksunluğunu hafifletmedeki etkisini inceleyen Wang ve arkadaşları (2022), tarafından kaleme alınan çalışmadır. Wang ve arkadaşları (2022) enerji yoksunluğu, temiz ve evre dostu modern enerjilere erişimin eksikliğini temsil ettiğini ve dünya genelinde hanehalkı enerji tüketimi için yaygın bir sorun haline geldiğini ifade etmektedir. Bu alışma in'deki hanehalkı enerji yoksunluğu llmekte ve RETI'nin (yenilenebilir enerji teknolojisi yenilikleri) enerji yoksunluğunu hafifletmedeki etkisi ve piyasa düzeyinin bu etki üzerindeki rolünü incelenmektedir. Ayrıca in'i araştırma alanı olarak kullanarak daha evrensel ve temsilci sonuçlar elde etmeyi amaçlamaktadır. in, dünyanın en büyük karbon salınımına sahip olup, in'de yenilenebilir enerjinin teşvik edilmesi, enerji yoksunluğunun llmesi ve hafifletme yollarının bulunması tüm dünya için önemli bir öncelik olup büyük bir pratik değere sahiptir.

RETI'nin evsel enerji yoksunluğu üzerindeki heterojen etkilerini yakalamak için kısmen doğrusal fonksiyon katsayısı modeli kullanılması da makaleyi alanda ne çıkaran zgn tarafıdır. Öte yandan çalışmanın akademik katkıları, enerji yoksunluğunu doğru bir şekilde tanımlamak için mevcut yöntemi tamamlaması, RETI'nin evsel enerji yoksunluğu üzerindeki etkisini ML (Makina ğrenmesi) perspektifinden sistematik olarak incelemesi ve literatüre zenginlik katmasıdır. Ayrıca RETI'nin in hanelerinin enerji yoksulluğunu nasıl hafiflettiğini araştırmak için ekonometrik model ile ampirik araştırma yapılması ve regresyon modeli ile bulgular elde edilmesi güçlü bir bilimsel yaklaşım sunmaktadır.

Bilimsel olarak tutartlı ve güvenilir bulgular elde edebilmek amacıyla çalışma, in'deki 25 eyaletteki 8239 hane halkını incelemektedir. İlk olarak, in hanelerinin 2012-2016 yılları arasındaki EPI(Enerji Yoksulluk İndeksi) llmektedir. İkinci olarak, panel sabit etki ve PLFC modelleri kullanılarak RETI'nin enerji yoksulluğunu önemli lde hafifletip hafifletmediği ve ML (Makine ğrenmesi)'nin bu hafifletme etkisinde anlam ifade edip etmediği deneysel olarak incelenmektedir. Bu çalışmanın başlıca sonuçları şunlardır. İlk olarak, RETI'nin hane halkının enerji yoksulluğunu önemli lde hafifletme etkisi vardır. İkinci olarak, ML, bu hafifletme etkisinde bir düzenleyici rol oynamaktadır.

Sosyal politika alanları giderek artmakta olup, bahsi geçen yenilenebilir enerji politikaları dışında, özellikle İngiltere'de karşılaşılan, gıda bankalarına odaklanmanın da bu alana dikkate

değer ölçüde katkı sunacağı açıktır. Lambie ve Mumford, (2019) İngiltere’de giderek yaygınlaşan gıda bankalarının (ihtiyaç sahiplerine acil gıda yardımı sağlayan hayırsever girişimler) büyümesinin sosyal politika araştırmacılarını giderek daha fazla meşgul eden bir konu olduğunu ve sosyal politika değişikliklerinin bir sonucu olarak gıda bankalarının yükselişini ve önemini vurgulamıştır. Onlar, gıda bankalarının yapısal belirleyiciler olarak önemine, rastgele özel bakım girişimlerine güvenmenin yetersizliğine ve gıda bankalarının yerel refah manzarasında giderek daha fazla gömülmesine odaklanarak bu politika değişikliklerinin sonuçlarını sorgulamaktadırlar. Lambie ve Mumford tarafından kaleme alınan bu çalışmada, 1970’lerden bu yana neoliberal politika değişiklikleri, risk ve bakımın giderek bireyselleştirilmiş kavramlarını, artan koşulluluğu ve bağımlılık ve dayanışma konularında toplulukçu ve sözleşmeci yorumları içerdiğinden bahsedilmektedir. Bu 40 yıllık bağlamda mevcut reformlar ve politika değişiklikleri gerçekteşmiştir. Ancak, tarihsel odaklı analizler aynı zamanda 2010’dan bu yana sosyal politikada gözlemlenen önemli bir değişimin de altını çizmektedir. Yazarlar, mevcut kemer sıkma dönemini önceki dönemlerle - özellikle 1920’ler/1930’lar ve 1970’ler/1980’ler - karşılaştırmışlardır. Analizler, günümüzdeki kemer sıkma politikalarının önceki dönemlere göre önemli farklılıklara sahip olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca sosyal sözleşmenin yeniden şekillendirilmesi gereğine ve politika yeniliklerine yönelik bir eksikliğin mevcut olduğuna da vurgu yapmaktadır (Lambie ve Mumford, 2019).

Lambie ve Mumford, (2019)’un vurguladığı gibi sosyal politika analistleri, son on yılda kemer sıkma ve refah reformu politikalarıyla getirilen değişikliklerin büyüklüğüne dikkat çekmişler ve kamu finansmanında yapılan en büyük kesintileri ve 1940’larda refah devletinin kurulmasından bu yana yapılan en kapsamlı refah reformlarını rapor etmişlerdir.

Sosyal politikayı gıda bankaları üzerinden kritik eden bu makalenin bulgularına göre 2016-2017 yılında İngiltere’nin en büyük gıda bankacılığı organizasyonu olan Trussell Trust Foodbank Network, ülke genelinde yetişkinlere ve çocuklara 1 milyondan fazla gıda paketi dağıtmıştır. Aynı zamanda, bu durum projelerin refah devleti hakkında daha geniş bir hikaye anlattığını ve nasıl değiştiğini ve nasıl olabileceğini ortaya koymaktadır. Makale, sosyal politika ile gıda yardımı arasındaki ilişki üzerine eleştirel düşünceleri iletmeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte, yerel refah manzarasının giderek daha fazla yerleşik bir gerçekliği olabileceğini önererek, sosyal politikanın yönünü yeniden hayal etmek suretiyle sosyal adalet, haklar ve haklar üzerinde odaklanmak gerektiğine dikkat çekmektedir. Makalenin literatüre katkı yapma hedeflerinden biri, gıda güvensizliği ve gıda bankalarının sosyal politikanın sınırlarını zorlamasına ve İngiltere refah devletinin nerede olduğunu ve nereye gitmesi gerektiğini daha cesur sorular sorulmasına yardımcı olmasına odaklanmasıdır. Ayrıca gıda yardımının son dönemdeki büyümesini daha geniş bir tarihsel bağlamda ele alarak, bu inisiyatiflerin ihtiyacını ve şeklini etkileyen sosyal politika değişimlerinin uzun süreli bir politik-ekonomik gelişimin yansıması olduğunu savunmaktadır. Öte yandan, gıda yardımının doğası ve acil gıda elde etmek zorunda kalan insanların deneyimlerini araştırmak, sosyal politika yaklaşımlarının yeterliliği ve uygunluğu hakkında daha geniş sorular sormayı da teşvik ettiği de belirtilmektedir.

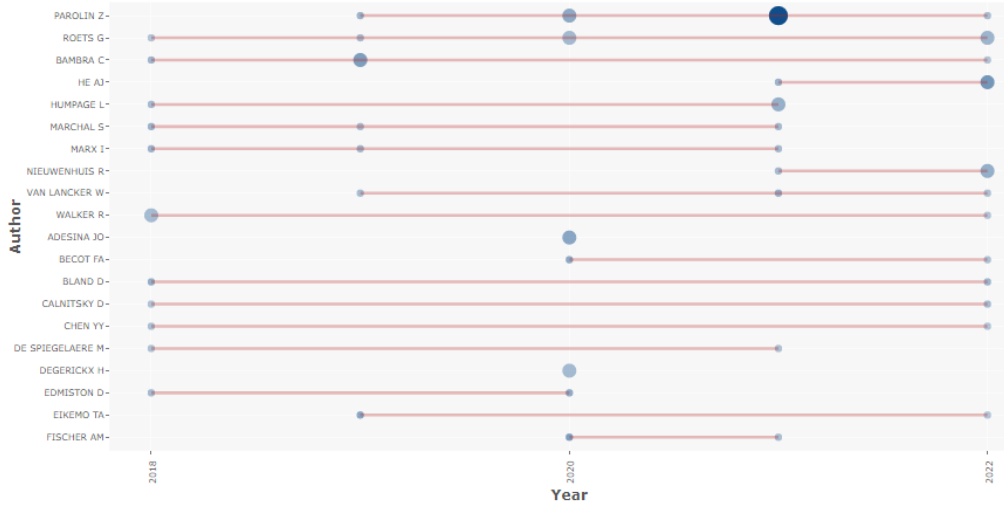
Bilindiği üzere enerji bugün dünya üzerinde üretimin, gıdaya erişimin ve kalkınmanın önemli bir endeksini oluşturmaktadır. Bu nedenle enerji yoksunluğu toplam yoksulluk içerisinde önemli bir itki olarak görülmüş ve literatürde enerji yoksulluğuna geniş çapta yer verilmiştir. Tablo 3'te belirtildiği üzere Primcs ve Slabe-Erker (2020) tarafından yazılan Avrupa Birliği üye ülkelerinde enerji yoksulluğunu azaltmaya yönelik politikaların tartışıldığı makale, sosyal politikanın önemli bir alanına dikkat çekmekte ve enerji yoksulluğunu azaltmak için sürdürülebilir bir topluma geçişi destekleyebilecek bir politika yaklaşımına acil ihtiyaç duyulduğunu vurgulamaktadır. Bu makalede makro düzeyde bir perspektiften enerji fiyatları, politika çerçevesi ve hane geliri analiz edilerek enerji yoksulluğu ve ilişkili politika müdahaleleri ön araştırması yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, enerji yoksulluğunun düşük veya orta hane geliri ve enerji politikası odaklanması (PP1) ile yüksek enerji fiyatları ve enerji politikası odaklanması (PP2) şeklinde iki yol ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bulgularda, enerji yoksulluğunun AB üye ülkelerinde enerji politikası odaklanmasının bulunmasına rağmen en yüksek düzeylere sahip olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, enerji yoksulluğunun olmadığı durumda sosyal politikanın önemli bir rol oynadığına dair bir anlayış sunulmaktadır. Makale, enerji politikasının ve sosyal politikanın önceliklendirilmesinin sürdürülebilir bir enerji toplumuna geçişi yavaşlatabileceği konusunda uyarıda bulunmaktadır. Bir adım daha ileri giderek, enerji yoksulluğunun olmadığı duruma da bir bakış sunarak burada sosyal politikanın önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Tüm bu veriler bir araya getirildiğinde, enerji yoksulluğuyla karşı karşıya olan üye devletlerin mevcut enerji politikası odaklanmasının istenilen sonuçları vermediği ve sorunun büyüklüğü nedeniyle sosyal politikanın genellikle maliyetli olduğu bir enerji yoksulluğu tuzağına yakalandığını iddia etmektedir. Ana endişe, politikaların herhangi birini önceliklendirmenin sürdürülebilir bir enerji toplumuna geçişi yavaşlatabileceğidir. Bilim insanlarını enerji yoksulluğu fenomenini daha da incelemekle kalmayıp etkili politikalar oluşturmada da yer almaya davet eden makale, sürdürülebilir bir topluma geçiş için, enerji yoksulluğunun artan seviyelerinden daha yeşil ve daha sağlıklı bir geleceğe destek sağlayabilecek bir politika yaklaşımına acilen ihtiyaç olduğunu da vurgulamaktadır.

Bu makalede Fuzzy-set Qualitative Comparative Analysis (Bulanık Küme Niteliksel Karşılaştırmalı Analiz) kısaltma adıyla fsQCA yöntemi kullanılmıştır. Bu teknik, nitel ve nicel verilerin birleşimini kullanarak karmaşık ilişkileri incelemek için kullanılan bir tekniktir. Ragin'in çalışmalarıyla ortaya çıkan bu yöntem, belirli sonuçlara ulaşmak için gerekli ve yeterli koşulları araştırmak amacıyla özellikle sosyal bilimlerde ve işletme alanında kullanılmaktadır. (Ragin, 1987). Makalede fsQCA ve tamamlayıcı, kesin lojistik regresyon kullanılarak konu hakkında yeni ve çok yaygın olmayan bir anlayış elde edilmiştir. fsQCA, bir araştırmacının ilgi alanındaki karmaşık nedenselliği incelemesine olanak sağlar. QCA, birbirleriyle ilişkili birkaç etki olduğu durumlarda özellikle faydalı olan yenilikçi bir yaklaşımdır. Ayrıca, bu yöntemde birden fazla yolun var olduğu ve enerji yoksunluğunun varlığına (veya yokluğuna) yol açabileceği varsayılır. Tek değişkenler yerine koşulların birleşimlerinin neden-sonuç ilişkisi için önemli olduğu vurgulanır. Son olarak, bu çalışma çerçevesinde fsQCA yöntemi, enerji yoksunluğu ve varlığının ayrı analizler

ve açıklamalar gerektiren asimetrik nedensellik üzerinde durur. Bu yönüyle bu çalışma literatüre farklı bir yaklaşım sunarak katkı sağlamaktadır.

Literatürde yoğun atıf alan diğer bir makale ise Luthar ve arkadaşları (2020) tarafından ele alınmıştır. Bu çalışma genellikle zengin ortamlarda bulunan gençlerin ruh sağlığı üzerindeki aşırı başarı baskısının ve bu baskının olası risk ve koruyucu süreçlerinin incelendiği bir araştırmayı özetlemektedir. Makalede yüksek başarıya sahip okullardaki gençlerin maruz kaldığı sürekli başarı baskısının neden olduğu ciddi semptomların normlara göre yüksek olduğu belirtilmektedir. Bu baskı, yoksulluk, travma ve ayrımcılığa maruz kalma gibi diğer risk faktörleri ile birlikte gençlerin zihinsel sağlığı üzerinde de ciddi etkilere sahip olabilir. Ayrıca, bu baskının makro düzeyde ekonomik ve teknolojik değişikliklerden kaynaklandığı ve aile, akranlar, okullar ve toplum gibi yakın etkileri de içerdiği vurgulanmaktadır. Makale ayrıca, gelecekteki müdahaleler için potansiyel yönelimleri ve mevcut uygulamalara ilişkin önlemleri de ele almaktadır. Çalışmanın katılımcıları üç farklı yüksek başarıya sahip özel okuldan gelmektedir. Katılımcılar, 9. sınıftan 12. sınıfa kadar olan lise öğrencileridir. Toplamda bin 608 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Katılım oranları sırasıyla %95, %95 ve %97 olarak belirtilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu beyaz (%70) ve ebeveynlerinin çoğunluğu üniversite mezunudur. Ayrıca, katılımcıların çoğunluğunun iki evli ebeveyni vardır ve ailelerin çoğunluğu haftada 20 saatten fazla çalışmaktadır. Çalışmada, rekabetçi okullardaki gençlerin incelendiği ve sürekli başarı baskısıyla ilişkilendirilen beş farklı boyutun potansiyel etkilerinin araştırıldığı belirtilmektedir. Bu boyutlar kıskançlık hissi, sosyal medyada karşılaştırmalar, diğerlerinden gelen olumsuz geri bildirimler, arkadaşlardan destek ve genel zaman baskısıdır. Ayrıca, merak edilen beş yapı ile ilişkili olabilecek iki değişken daha incelenmiştir: sosyal medyada geçirilen zaman ve ebeveynlere bağlılık. Tüm analizler, cinsiyete göre ayrı ayrı erkekler ve kızlar için yapılmıştır. Bu çalışma, risk ve koruyucu etkilerle ilişkili olan bağlantıların cinsiyete göre önemli ölçüde farklılık gösterebileceğini gösteren önceki çalışmalarla uyumlu bir şekilde yapılmıştır (Luthar & Kumar, 2018). Dikkate değer istisna, arkadaşlarla yakınlık değişkeninde, az sayıda katsayının anlamlı olduğudur. Bu çalışmadaki en dikkat çekici bulgu, sosyal karşılaştırmalar ile içselleştirme belirtileri olan Anksiyöz-depresif ve Çekingen-depresif arasındaki tekrarlayan belirgin bağlantılardır. Bu ilişkiler, ülkenin farklı bölgelerinden gelen 3 farklı özel okul örneğindeki her biri için erkek ve kız olmak üzere 6 alt grupta bulunmuştur. Bu ilişkiler regresyon modellerinde güçlü etki büyüklüklerine sahiptir. Ayrıca, Negatif Geri Bildirim, Somatik belirtiler ve Kural ihlali davranışları ile birden fazla bağlantı göstermiştir.

Yazarların zaman içindeki üretim süreçlerine bakıldığında Zachary Parolin ve Griet Roets'in sosyal politikalar bağlamında yoksulluk konusunu sıklıkla ele alan önemli yazarlar arasında olduğu söylenebilir (Şekil 2). Şekil 2'nin içinde yer alan çizgilerin uzunluğu ve kesintisizliği, yazarların bu konulardaki yayın sürekliliğini, yuvarlak şekillerin büyüklüğü ve koyuluğu ise yayımların atıf gücünü göstermektedir.

Şekil 2. Yazarların zaman içindeki üretimleri

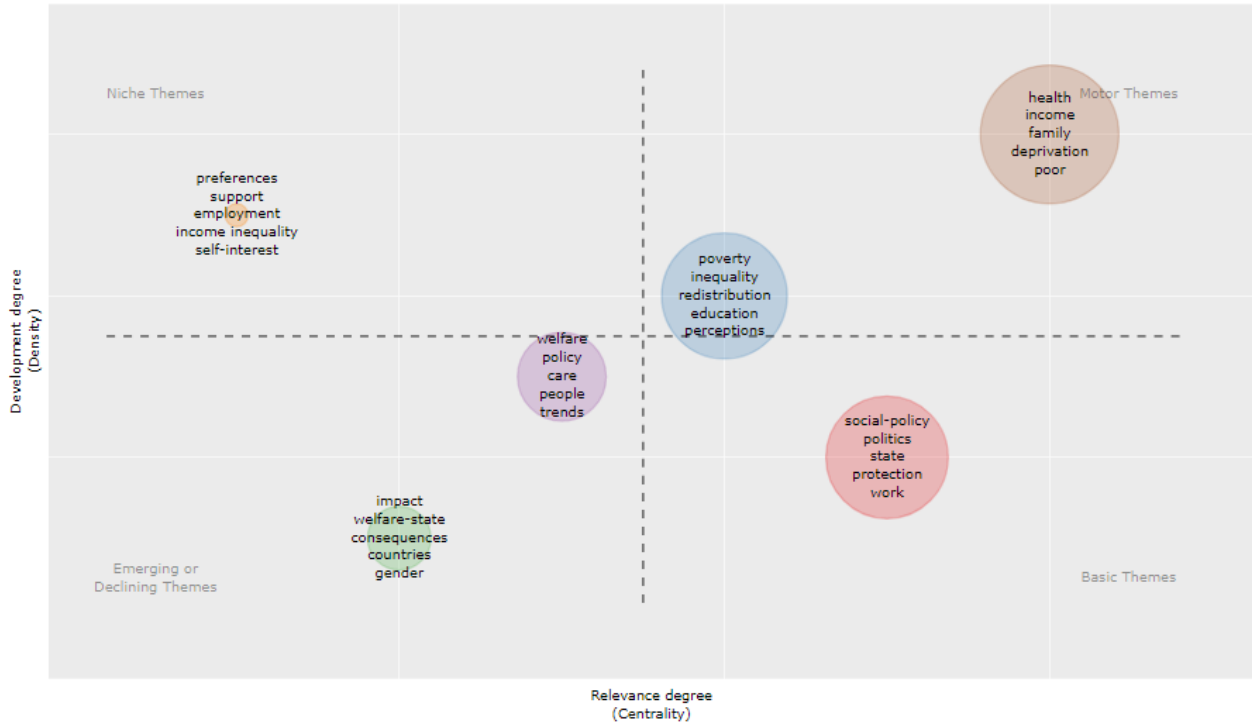
Sosyal politikalar bağlamında yoksulluk konusundaki araştırma makalelerine en fazla yer veren ilk 10 dergi Tablo 3'te sıralanmıştır. En fazla araştırma makalesinin 19 yayın sayısı ile “Social Policy Administration” dergisine ait olduğu görülmektedir. Bu dergiyi 10 yayın sayısı ile “International Journal of Social Welfare” ve “Journal of European Social Policy” dergileri gelmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. En çok yayın yapan dergiler

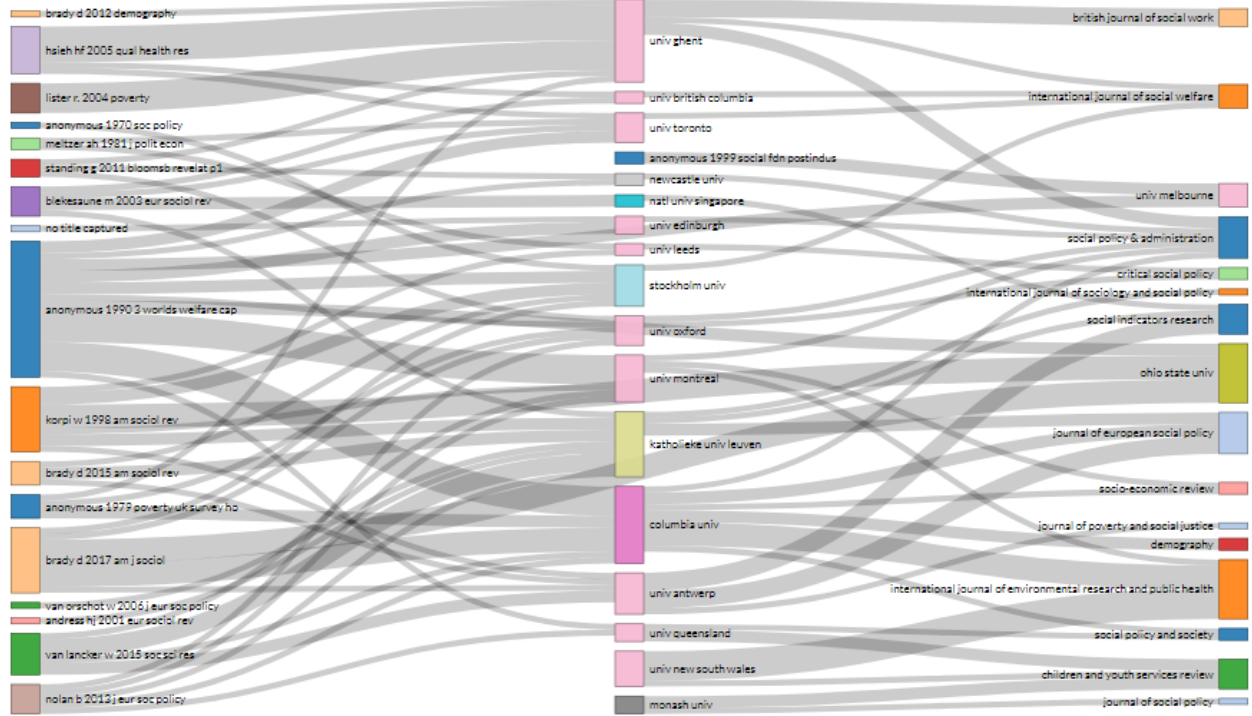
Dergi Adı	Yayın Sayısı
Social Policy Administration	19
International Journal of Social Welfare	10
Journal of European Social Policy	10
Social Policy and Society	9
International Journal of Sociology and Social Policy	8
Social Indicators Research	8
British Journal of Social Work	7
Children and Youth Services Review	6
Critical Social Policy	6
Development and Change	6

WoS'a özel olan KeyWords Plus, diğer makalelerdeki geleneksel anahtar kelimelerden farklı bir kombinasyondur. Bu özel anahtar kelimeler, WoS'ta yer alan ve atıf yapılan makalelerin başlıklarından alınan kelimelerden veya ifadelerden oluşan bir sistemdir. KeyWords Plus verileriyle oluşturulan tematik harita Şekil 3'te yer almaktadır. Tematik harita incelendiğinde temel temalar “sosyal politika”, “politikalar”, “devlet”, “korunma” ve “çalışma” gibi kavramlara ulaşılmıştır. Niş tema alanı oldukça zayıf bir yayılımla “destek” ve “istihdam” gibi kavramları içermektedir. Motor temalarda ise “sağlık”, “aile”, “gelir” ve “yoksulluk” gibi kelimeler yer almaktadır. Tüm temaların neredeyse ortak bölgesinde yer alan “yeniden dağıtım” kavramına da ayrıca dikkat çekilmesi gerekebilir. Bu kısımda yer alan kavramlara gelir ve servetin yeniden dağıtımını, vergilendirme, refah, kamu hizmetleri, servetin bazı bireylerden diğerlerine aktarılması gibi bir anlam yüklemek yerinde olacaktır (Şekil 3)

Şekil 3. Tematik harita

Bağlantıların, referansların ve kaynakların yer aldığı üç alanlı grafiğe göre; Belçika'dan Leuven Katolik Üniversitesi, Ghent Üniversitesi ve Antwerp Üniversitesi ile ABD'den Columbia Üniversitesi ve Kanada'dan Montreal Üniversitesi'nin sosyal politikalar bağlamında yoksulluk konularında yoğun çalışma içinde oldukları görülmektedir (Şekil 4).

Şekil 4. Bağlantıların, referansların ve kaynakların üç alanlı grafiği

4. Sonuç ve Tartışma

Yoksulluk ve sosyal politika eksenleri hakkında literatürde yer alan bazı çalışmaların bibliyometrik analizini yapılarak elde edilen sonuçlara dayanarak sosyal politika ve yoksulluk bağlamının geniş perspektiften ele alınabileceği ifade edilebilir. Bu makalede yer verilen yoksulluk tanımları, yoksulluğun boyutları, çeşitleri ve yoksulluğun azaltılması veya artadan kaldırılmasını hedefleyen sosyal politika yaklaşımları, alan yazında en sık rastlanan kavramlar ve sıkça atıf alan makalelerin de ışığı altında derin ve kapsamlı bir incelemenin önemini bir kez daha tekrarlamıştır. Ayşe Buğra'nın (2021) da ifade ettiği gibi sosyal politika entelektüel açıdan önemli bir alandır ve yoksulluk hak temelli yaklaşılması gereken politik bir alandır (Buğra, 2021).

Sosyal politika ve yoksulluk bağlamında bir tartışma çerçevesinde, literatürdeki bu çalışmalardan yola çıkarak şu noktalar üzerinde durabilir; sosyal politika yoksullukla mücadelede kritik bir rol oynar ve bu kabulde sosyal politikanın etkin bir şekilde nasıl uygulanması gerektiği ve hangi alanlarda iyileştirmeler yapılması gerektiğine odaklanmak gerekmektedir. Bu çalışmada yapılan bibliyometrik analiz bu gerekliliğin altını doldurabilecek katkılar sunmayı hedeflemiştir.

Yoksulluğun sadece ekonomik faktörlerle açıklanamayacağı ve yapısal nedenlerinin de ele alınması gerektiği açıktır. Toplumsal ve yapısal farklılıklara göre değişen çok boyutlu yoksulluğu, yeni ve eski yaklaşımlar ekseninde analiz etmeyi hedefleyen bu çalışma, enerji yoksulluğu, sosyal yardımlar, eğitim, istihdam ve gelir adaleti gibi konulardaki makaleleri ele alarak sosyal politika bağlamında yoksulluk tartışmalarına ışık tutmaktadır. Sosyal politika ve yoksulluk bağlamında yapılan çalışmaların ışığında, yoksulluğun azaltılması ve sosyal adaletin sağlanması için etkili

politikaların belirlenmesi ve uygulanmasının büyük önem taşıdığını vurgulamak gerekir (Amar ve arkadaşları, 2020). Yoksulluk ve sosyal politikada önemli makalelerin analizini yapan bu çalışmada yer verilen bir çok makalenin de belirttiği gibi yoksulluk ve sosyal politika ilişkisi ister gıda yardımları ile ister enerji bağımlılığının azaltılması ile isterse de eğitim veya diğer sosyal kalkınma araçları ile olsun tüm ekonomi politığın temel çerçevesinde kendisine alan açmıştır.

Bu alanda çeşitli sektörlerin ve sosyal grupların ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş kapsamlı ve entegre politika modelleri geliştirebilmek en büyük katkıyı sağlayacaktır. Öyle ki AB de dahil olmak üzere her kalkınma seviyesindeki toplumda yoksulluk için çok boyutlu politikalar üretilmesi gerekliliği açıktır. AB'de yoksulluğun azaltılması konusunda yapılan tartışmalar çeşitli alanları kapsamaktadır. Özellikle genel ekonomik politikaları, sosyal yardım sistemleri, iş gücü piyasası düzenlemeleri ve eğitim politikaları yoksulluğun azaltılması üzerine yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Bunun yanı sıra AB ülkeleri arasındaki gelir eşitsizliği ve farklı sosyal grupların yoksullukla mücadelesi de tartışma konuları arasındadır (Azevedo ve Atamanov, 2014).

Bibliyometrik analizin sonuçları, sosyal politikalar bağlamında yoksulluğa ilişkin literatürdeki ana temaların ve eğilimlerin belirlenmesinde bu yöntemin değerini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, geniş bir yelpazedeki yayınları sistematik olarak tarayarak, bu alandaki araştırma ortamına kapsamlı bir genel bakış sunmaktadır. Bu çalışmada bibliyometrik analizin kullanılması, onun yenilikçi doğasını ve özellikle sosyal bilimler, eğitim ve ekonomi gibi alanlarda karmaşık ve bütünsel sistematik araştırmalar yürütmeye uygunluğunu vurgulamak bakımından önemlidir. Bu yaklaşım, yoksulluğun ve sosyal politikaların daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunmanın yanı sıra sosyal politika araştırmalarında yeni metodolojik yaklaşımlara da örnek teşkil etmektedir. Bu çalışmanın amaçlarından biri de araştırmacıların, bibliyometrik analizden yararlanarak araştırma temalarının, önde gelen yazarların ve yoksulluk ve sosyal politikalar alanındaki anahtar kavramların gelişimi hakkında fikir sahibi olmasına katkı sunmaktır. Bu, sadece mevcut literatürün daha incelikli bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda gelecekteki araştırma çabaları için de bir temel sağlar (Aira ve Cuccurullo, 2017).

Ayrıca, bibliyometrik analizin uygulanması, karmaşık sosyal sorunların ele alınmasında disiplinlerarası işbirliğinin önemini altını çizmektedir. (Glänzeln ve Moed, 2002). Çeşitli disiplinlerdeki farklı kaynaklardan faydalanan bu çalışma, daha etkili sosyal politika müdahalelerine bilgi verebilecek ortak görüş potansiyelini örneklendirmektedir. Bu çalışmada bibliyometrik analizin kullanılması, yoksulluk ve sosyal politikalar literatüründe hakim olan temalara ışık tutmanın yanı sıra, sosyal politika araştırmalarında yenilikçi metodolojik yaklaşımların da önünü açmıştır. Bu yaklaşım, yoksulluğun ve sosyal politikaların çok yönlü ortamında gezinmek ve bunları anlamak isteyen araştırmacılara değerli bir araç olarak hizmet etmekte ve sonuçta bu kritik alandaki bilginin ilerlemesine katkıda bulunmaktadır.

Sosyal politika literatüründe çoklu yaklaşımların kullanılmasının önemi, yoksulluk gibi karmaşık toplumsal sorunlara ilişkin sunduğu kapsamlı anlayışta yatmaktadır. Araştırmacılar, farklı metodolojiler ve bakış açıları kullanarak, sosyal sorunların çok yönlü doğasına ilişkin daha bütünsel bir bakış açısı kazanabilir ve bu da daha etkili politika önerileri ve müdahalelere yol

açabilir. Bu yaklaşım, yoksulluğun ekonomik, sosyal ve psikolojik etkileri de dahil olmak üzere çeşitli boyutlarının daha derinlemesine araştırılmasına olanak tanır ve böylece daha incelikli ve hedefe yönelik bir müdahaleye olanak sağlar (Jansson, 2018). Sosyal politikalar ve yoksulluk bağlamında, çoklu yaklaşımların atfedilmesi, sistemik eşitsizlikler, kaynaklara erişim ve kültürel dinamikler gibi yoksulluğa katkıda bulunan kesişen faktörleri dikkate alan daha kapsayıcı bir analize de olanak sağlar. Bu yaklaşım, yoksulluğun yekpare bir sorun olmadığını, aksine çok yönlü bir müdahale gerektiren, birbirine bağlı zorluklardan oluşan karmaşık bir ağ olduğunu kabul etmektedir (Kingdon, 2010). Bu nedenle bu çalışmada da yer verilen sosyal politika ve yoksulluk bağlamlarına sosyal ve psikolojik boyutların daha fazla dahil edilmesi, araştırma ve analizlerin de bu çerçevede ortaya konması bu çoklu yaklaşımı zenginleştirilecektir. Dolayısıyla bu çalışmadan faydalanacak olan araştırmacılar için ve politika yapımcılar için sosyal psikolojik bağlamların da çalışma programlarına dahil edilmesi önerilebilir.

Sonuç olarak, enerji politikaları, gıda bankaları ve okul başarısı alanlarını kapsayan sosyal politika makalelerinin bibliyometrik analizi, toplumsal zorluklara değinmeyi amaçlayan politika müdahalelerinin çok yönlü doğasına dair değerli bilgiler sağlamıştır. Ayrıca bu bibliyometrik analizi bölümü, enerji politikaları, gıda bankaları ve okul başarısı ile ilgili sosyal politika makalelerinin analizini bir araya getirerek bunların toplumsal refah üzerindeki kolektif etkisini de vurgulamaktadır. Bibliyometrik analizden elde edilen bulgular, yalnızca gıda bankaları ve enerji politikaları yoluyla acil maddi ihtiyaçları değil, aynı zamanda sürdürülebilir okul başarısına ulaşmak için uzun vadeli sosyal hareketlilik ve eğitim fırsatlarını da ele alan entegre yaklaşımlara olan ihtiyacı vurgulamaktadır. Politika yapımcılar ve paydaşlar, birbirine bağlı bu faktörlerin karşılıklı etkileşimini kabul ederek, yoksullukla mücadele etmek ve sosyal refahı artırmak için daha kapsamlı ve etkili stratejiler geliştirebilirler. Dahası, bu farklı konuların sentezi, toplumsal zorlukların karmaşık ve gelişen doğasını göz önünde bulunduran ve sonuçta tüm bireyler ve topluluklar için kapsayıcı ve eşitlikçi sonuçlar yaratmaya çalışan bütünsel bir politika çerçevesinin öneminin altını çizmektedir.

Sürdürülebilir enerji girişimlerinden okul başarısının çok yönlü analizine kadar kapsanan çeşitli konuların da gösterdiği gibi, sosyal politikaya yaklaşım, bütünsel kalkınmayı teşvik etmek ve eşitsizlikleri azaltmak için gereklidir. İleriye dönük olarak, bu analiz, yoksulluk ve sosyal refahı çevreleyen karmaşık sorunları etkili bir şekilde ele almak için sürekli disiplinlerarası araştırma ve işbirlikçi politika çabaları için bir eylem çağrısı işlevi görmektedir.

Bu noktalara ek olarak, literatürde yer alan diğer çalışmaların da incelenmesi ve bu çalışmaların sonuçlarıyla desteklenen bir tartışma yürütülmesi faydalı olacaktır.

Kaynakça

Alcock, P., May, M., & Rowlingson, K. (2011, 10 10). Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar. *Siyasal Kitabevi*, s. 15-16.

Altan, Ö. Z. (2009). Sosyal Politika Dersleri. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları*, s. 5.

- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017, 11). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 959-975.
- Azevedo, J. P., & Atamanov, A. (2014, 03). *Türkiye’de Orta Sınıfa Giden Yollar: Yoksulluğun Azaltılması ve Paylaşılan Refahın Arttırılması Nasıl Yardımcı Oldu?* The World Bank: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/217501468338994774/pdf/WPS68340REVI SE0e0class0in0turkey0tr.pdf> adresinden alındı
- Buğra, A. (2021). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye’de Sosyal Politika*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bulmer, S., & Joseph, J. (2016). European integration in crisis? Of supranational integration, hegemonic projects and domestic politics. *European Journal of International Relations*, 22(4),725-748.
- Dessler, D. (1989). What's at stake in the agent-structure debate? *International Organization. Cambridge University Press*, 43(3), 441-473.
- Field, F. (1984). The Minimum Wage. F. Field içinde, *The Minimum Wage* (s. 51). Ashgate Publishing Limited.
- Glänzel, W., & Moed, H. F. (202). Journal impact measures in bibliometric research. *Scientometrics*, 53 (2), 171-193.
- Hoefer, R. (2022). The Multiple Streams Framework: Understanding and Applying the Problems. *The Multiple Streams Framework: Understanding and Applying the Problems*, 1-5.
- Hurst, C., Gibbon, H. F., & Nurse, A. (2016). Social Inequality. *Forms, Causes, and Consequences* (s. 349-351). içinde Routledge.
- İslamoğlu, M. Ç.-E. (2017). Gelir Dağılımı ve Yoksulluk (Kavram - Teori - Uygulama). İstanbul: Seçkin Yayınları.
- İsmet Akça, B. Ü. (2006). İktisat, Siyaset, Devlet Üzerine Yazılar/Prof. Dr. Kemali Saybaşılı'ya Armağan. H. Ö.-F. Şenses içinde, *Türkiye’de Yoksulluk ve Yoksulluk Düşüncesi*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- İzveren, A. (1968). *Sosyal Politika ve Sosyal Sigortalar* (s. 2). içinde Sevinç Matbaası.
- Jansson, B. (2018). Social Work and Social Policy Practice: Imperatives for Political Engagement. *The International Journal of Community and Social Development*, 15-27.
- Koray, M. (2018). *Sosyal Politika* (s. 24-25). içinde Ankara: İmge.
- Köse, B. (2016). Sosyal Bir Problem Olarak Yoksulluk. *Adak içinde, Sosyal Problemler Sosyolojisi :Dünyadan ve Türkiye’den Örnekler* (s. 217). içinde Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Köse, G., Kurutkan, M. N., & Fatih, O. (2020). Kalp yetmezliği konusunda en çok atıf alan ilk 100 makalenin bibliyometrik analizi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 7(2), 92-104.
- Lambie-Mumford, H. (2019). Critical Social Policy. *SAGE Publications*, 39(1).3-22.

- McLanahan, S. S. (1999). The Feminization of Poverty: Past and Future. In J. S. Chafetz (Ed.), Handbook of the Sociology of Gender. Kluwerk Academic. *Plenum Publishers*.
- Mingione, E. (1996). Urban Poverty in the Advanced Industrial World: Concepts, Analysis and Debates. In E. Mingione (Ed.), Urban Poverty and the Underclass. *Blackwell Publishers*.
- Moura, L. K. (2020). Análise bibliométrica das evidências científicas sobre violência contra a pessoa idosa [Bibliometric analysis of the scientific evidence on violence perpetrated against the elderly]. *Ciencia & saude coletiva*, 25(6), 2143-2152.
- Osareh, F. (1996). Bibliometrics, Citation Analysis and Cocitation Analysis. *A Review of Literature*, 149-158.
- Öztürk, Y. D., & Çetin, A. B. (2009). Dünyada ve Türkiye’de Yoksulluk Ve Kadınlar. *Journal of Yasar University*, 3(11),2668-2670.
- Rahnema, M. (2009). *Sefaletin Yoksulluyu Kovduğu Bir Dünya*. İstanbul: Maki Basın Yayın.
- Sano, H.-O. (2019). How Can a Human Rights-Based Approach Contribute to Poverty Reduction? The Relevance of Human Rights to Sustainable Development Goal One. *Springer*.
- Singh, V. &. (2020). The development of artificial intelligence in health and medicine: a bibliometric analysis. *European Journal of Molecular and Clinical Medicine*, 7(6), 2585-2594.
- Şener, Ü. (2009). *Kadın Yoksulluğu*. İstanbul: Tepav (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı).
- Şenses, F. (2003). *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Talas, C. (1997). *Toplumsal Politika*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Topgül, S. (2013). Türkiye’de yoksulluk ve yoksulluğun kadınlaşması. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*.
- Wendt, A. E. (1987). The agent-structure problem in international relations theory. *International Organization Cambridge University Press*, 41(3).